

Коваль Н.І.,

к.е.н., доцент кафедри обліку та аналізу

Петриченко О.А.,

к.е.н., доцент кафедри обліку та аналізу

Вінницький національний аграрний університет

ОСНОВНІ ЕКОНОМІЧНІ ПРОБЛЕМИ ТА ПЕРСПЕКТИВИ РОЗВИТКУ ВИРОБНИЦТВА БІОПАЛИВА В УКРАЇНІ

Забруднення навколишнього середовища в результаті спалювання викопних видів палива, нафтова залежність сучасного суспільства, а також велика кількість органічних відходів, що залишаються людством, призводять до питання про альтернативні джерела енергії з одного боку і до питання про переробку вищевказаних відходів – з іншого.

Прогнозоване, значне скорочення основних викопних енергоносіїв нафти та газу очікується в найближчі 45-55 років, постійне підвищення цін на нафтопродукти, проблеми з транспортуванням та значне погіршення екологічної ситуації у зв'язку з ростом концентрації шкідливих елементів в атмосфері – все це змушує більшість розвинених країн шукати екологічно чисті, альтернативні нетрадиційні та відновлювальні джерела енергії.

З огляду на «газові» проблеми з Росією і загальний стан українського ринку електроенергії, необхідно задуматись про реформацію цього ринку і впровадження певних альтернатив. Потенціал України в плані виробництва біоенергоносіїв досить великий. По-перше, враховуючи зростання цін на нафту та інші енергоносії, і низький рівень життя населення в країні, попит на альтернативне й більш дешеве паливо серед населення буде досить високим. По-друге, враховуючи велику кількість «порожніх» орних земель, які цілком підійшли б для вирощування енергокультур, Україна володіє настільки дефіцитним у всьому іншому світі ресурсом – землею. Таким чином, є всі передумови для створення національного біоенергетичного комплексу [4].

Значний внесок у розвиток теоретичних та практичних аспектів проблемам виробництва і використання біопалива була приділена відомими дослідниками: Білозора В.В., Ващук О.В., Вороновський І.Б., Воскобійник Ю.П., Дубневич Ю., Івашків Т.С., Калетнік Г.М., Рибак Л.Х., Третьяк М.М., Шпичак О.М. [3].

Проте, незважаючи на значну кількість публікацій з даної проблематики, кількість дискусійних питань не зменшується, особливо в частині пошуку сировинної бази для виробництва біологічного палива та налагодження масового його виробництва та споживання в Україні [1].

Україна має потужний сільськогосподарський потенціал: із загальної території 60,4 млн га сільськогосподарські угіддя становлять 41,8 млн га, з них орні землі - 32,6 млн га. Природна середня урожайність зернових культур - 26 ц/га (більше, ніж на ґрунтах країн Європи і більшості країн світу). [2]

Тому абсолютно логічним є порушення питання щодо організації широкомасштабного виробництва біодизельного палива та його використання замість мінерального палива.

Але, ринок біопалива України розвинений не зовсім якісно, перші проекти почали з'являтися у 2006-2007 роках, але у зв'язку з кризою більшість з них були призупинені.

В червні 2008 року в Україні пройшов круглий стіл «Поновлювальні джерела енергії: шлях до енергетичної незалежності та екологічної безпеки України». Головним висновком круглого столу є міркування, що «Енергетична стратегія України до 2030 року» не відповідає світовим тенденціям і має бути переглянута. Дана стратегія лише створює оманливий комфорт і відкладає необхідність різких кроків до реформування енергетичного сектору, ставлячи під загрозу енергетичну незалежність країни. [5]

Тому, основною функцією держави повинно бути проведення організаційно-економічних заходів щодо стимулювання виробництва та споживання біопалива (Рис.1).

Заходи щодо стимулювання виробництва та споживання біопалива

- визначення джерел і напрямків фінансування у сфері біопалива;

- створення системи державних стандартів у сфері біопалива, які містять нормативно-технічні показники споживчої якості, нормативи енергетичної цінності, екологічної безпеки та показники щодо безпеки праці і здоров'я людини;

- застосування у сфері біопалива економічних важелів і стимулів, передбачених законодавством держави для підприємств, установ, організацій і громадян, діяльність яких пов'язана з розробками і впровадженням маловідходних ресурсозберігаючих та екологічно безпечних технологій у процесі використання біопалива;

- надання юридичним і фізичним особам субсидій, дотацій, податкових, кредитних та інших пільг, для стимулювання розробок і впровадження нових технологій, обладнання, матеріалів у процесі виробництва та споживання біопалива;

- стимулювання запровадження новітніх технологій у сфері біопалива шляхом створення пільгового режиму інвестиційної та іншої господарської діяльності іноземним інвесторам;

- створення спеціального інформаційного фонду з метою накопичення, систематизації та поширення інформації про наявність біопалива.

Рис. 1. Організаційно-економічні заходи держави щодо стимулювання виробництва та споживання біопалива.

Життя в сучасному часі та зміни у світовому господарюванні призвели до того, що сьогодні поняття продовольчої та енергетичної безпеки перебувають у тісному взаємозв'язку. При виробництві біопалива необхідним є використання сільськогосподарських культур, що викликає ряд протиріч та піднімає питання продовольчої безпеки.

Проте, варто пам'ятати, що розвиток АПВ неможливий без енергетичного забезпечення, біоенергетичний комплекс і розвиток сільського господарства знаходяться у прямій залежності одне від одного. Тому сьогодні варто особливу увагу приділити, не просто розвитку біоенергетики, а раціональному розподілу сільськогосподарських угідь між продовольчими культурами та енергетичними. Але, все це неможливо без існування відповідальної і послідовної державної політики як в аграрній, так і в біопаливній галузі зокрема.

Список використаних джерел:

1. Гуцаленко Л.В. Екологічні та економічні аспекти виробництва біопалива/ Л.В. Гуцаленко, В.Ю. Фабіанська// [Електронний ресурс]: режим доступу – www.bioenergy.gov.ua.
2. Роженко В. Перспективи біопалива в Україні / В. Роженко, В. Марченко// [Електронний ресурс]: режим доступу – www.agro-business.com.ua.
3. Скорук О.П. Перспективи розвитку виробництва біопалива в Україні/ О.П. Скорук, Т.П. Осипчук// Економічні науки. ВНАУ. – 2012. – №4 (70). – С. 192-196.
4. www.eco-live.com.ua/content/blogs/biopaliwo-sche-odne-superechlive-pitannya.
5. www.fao.org/newsroom/en/news/2008/1000856/index.html.